
STUDENTSKÁ KONFERENCE
FYSIS V KONTEXTU ŽIVÉ PŘÍRODY
SEZNAM PŘÍSPĚVKŮ

12.3. 2014

9:15-10:00 – PHDR. ET MGR. ANTONÍN DOLÁK, PHD

ÚVODNÍ PŘÍSPĚVEK

O POJMU PŘÍRODY

FILOZOFICKÁ FAKULTA, OSTRAVSKÁ UNIVERZITA V OSTRAVĚ

Abstrakt: Příroda není primitivní pojem, dnes nechodíme tzv. „do přírody“ stejně jako naši předkové, ti „do přírody“ ostatně nechodili vůbec. Dále budu zkoumat to, jak se liší barbar od ušlechtilého divocha, celkovou souvislost s přírodou a New age přirozeností, a jestli jediným argumentem pro neantropocentrickou ekologii není to, že v Nás příroda vyvolává afekt libosti.

10:00-10:30 – MGR. FILIP SVOBODA

Z PRASETE ČLOVĚKEM, Z ČLOVĚKA PRASETEM

FILOZOFICKÁ FAKULTA, OSTRAVSKÁ UNIVERZITA V OSTRAVĚ

Abstrakt: Náš příspěvek ve své první části vychází z komparace pojetí *člověka, zvířete* a jejich vzájemného vztahu v podání Eugena McCarthyho, Petera Singera a Charlese Darwina. V takto formulovaném kontextuálním rámci se dotkneme mnohých významných otázek z oblasti práv organické přírody, jenž dnešní doba nastoluje (především *speciesismu* či *vivisekce*). Dále se skrze tuto problematiku a její propojení s otázkami narůstající náboženské apatie pokusíme metaforickým způsobem načrtnout zásadní rozpor v duši současné společnosti, jehož symptomem je konzumní podoba kapitalistické morálky euro-americké kultury. Využity zde budou především myšlenky Sigmunda Freuda a Maxe Webera. V závěru se tak dobereme otázek z oblasti filosofie práva ve vztahu k problematice organické přírody i ve vztahu k podobě současné společnosti.

Klíčová slova: speciesismus, vivisekce, organická příroda, právo

KRÁLOVSTVÍ NÁLEŽÍ DÍTĚTI: HRA PŘIROZENOSTI, HRA ŽIVOTA.

FILOZOFICKÁ FAKULTA, OSTRAVSKÁ UNIVERZITA V OSTRAVĚ

Abstrakt: Příspěvek vychází z Hérakleitova zlomku B 52 (z Hippolyta a Lúkiána) „Život je dítě, které si hraje, hraje s kostkami: království náleží dítěti.“, který Kleméns Alexandrijský (*Pedagogus* I.22.1.) vykládá tak, že „Hérakleitos říká, že tuto jakousi hru hraje sám Zeus.“ (KRATOCHVÍL, Z.: *Má smysl dnes mluvit o magii?* In: ZAJÍČEK, S.: *Magie dnes*. Praha: Malvern, 2008, s. 40, pozn. 2). Tento úžasný výrok se podobně jako mnoho dalších zlomků antické filosofické epochy velmi obtížně vykládá, což ale jistě neubírá nic z jeho síly.

V příspěvku je zlomek použit jako základní metafora k uchopení jak filosofie, tak i života a samotné jeho náplně, které se filosofie věnuje. V centru našeho zájmu - v dikci zlomku – stojí pojem hry jakožto něčeho, co dle Hérakleita určuje lidský život. Nabízí se výklad, který tuto hru ztotožní s osudem (viz i KRATOCHVÍL, Z.: *Délský potápěč k Hérakleitově řeči*. Praha: Herrmann a synové, 2006, s. 240), který definuje bytí, aniž by mu připisoval pozitivní či negativní konotace. Prostě je, je důležitý tím, že je a v sobě nese možnost všeho dalšího. Jak ale píše Kratochvíl, takovýto osud nelze vykládat deterministicky, jelikož se tím vše komplikuje (přestože většina výkladů osudu k determinismu sbíhá). Je třeba jej vyložit pojmem hry – tak, že osud/život je hra. (Tamtéž)

Hra je ale něco, co určuje nejen život a jeho běh, ale i samotnou lidskou přirozenost na pozadí žitého světa. Pokud budeme dále rozvíjet metaforu života jakožto hry, dostaneme se k úvahám, jak tedy hrát, jak projít hrou bez větších problémů či zdali je vůbec možné vyhrát? Jak přistoupit ke světu, na jehož hrací desce se naše osudy odehrávají? A jak se k tomu postavit z pozice filosofie? Pokusit se o výstavbu nějaké podoby praktické filosofie, která by reflektovala tyto přirozené pohyby života nejen z teoretického zákopu? Jednou z cest, které se přirozeně nabízí, je okultní (později) či přírodní (dříve) filosofie, jež nabízí cestu k lepší orientaci v přírodním světě a dokonce (snad) k lepšímu životu, v duchu holistického přístupu k fýsis – přírodě i přirozenosti; navíc v pokud možno praktickém ohledu, abychom spolu s Hérakleitem nemuseli říci, že je lépe hrát s dětmi v kostky, nežli s dospělými spravovat obec (zl. A 1,3).

Klíčová slova: Hérakleitos, hra, přirozenost, fýsis, magie, okultní učení, praktická filosofie (etika)

11:00-11:30 - BC. DAVID ČERNÍN

HERAKLEITOS: OD FYSIS K POLITICE NEBO OD POLITIKY K FYSIS?

FILOZOFICKÁ FAKULTA, OSTRAVSKÁ UNIVERZITA V OSTRAVĚ

Abstrakt: Tento příspěvek se zaměřuje na ranné používání pojmu Fysis v řecké filosofii. Na rozdíl od běžných interpretací se pokouší o výklad, který bere v potaz politický a kulturní kontext, jenž byl rovněž často adresován ve zlomcích Hérakleita z Efezu. Můžeme jeho dílo číst také jako dílo s politickým a etickým záměrem, který je nezbytně propojen s pojmem Fysis?

Klíčová slova: Hérakleitos, fysis, politika, interpretace

11:30-12:00 – ING. LUCIA ŠTEFÁNOVÁ

HUMÁNNÁ EKOLÓGIA

FILOZOFICKÁ FAKULTA, PREŠOVSKÁ UNIVERZITA V PREŠOVĚ

Abstrakt: Antropocentrizmus ustanovil človeka za najvyššiu bytosť v prírode, ktorý svojou rozumovou schopnosťou prevyšuje všetky ostatné bytosti. Dôsledky tejto nadvlády nad prírodou sa stali našim každodenným mementom, ktoré nám má pripomínať, kam vedie cesta hodnotovej devalvácie a pyšného egocentrizmu človeka. Jedným z možných spôsobov riešenia súčasnej environmentálnej krízy je prinavrátenie hodnoty prírode a oživenie vzťahu človeka voči všetkému živému.

Cieľom príspevku je pomocou vybraných filozofických interpretácií predostrieť možnosti riešenia environmentálnej krízy. Prioritne sa zameriame na humánnu ekológiu, ktorá reflektuje na narušený vzťah človeka a prírody, hľadajúc spôsob prijatia prirodzenej zodpovednosti za naše skutky, odmietajúc nevšímavosť voči celému prírodnému spoločenstvu.

Klíčová slova: humánná ekológia, environmentálna kríza, environmentálna zodpovednosť

12:00-12:30 – MGR. ET MGR. VLADIMÍR VODIČKA

PROČ NÁM UNIKÁ DEFINICE ŽIVOTA? REFLEXE Z FILOZOFIE BIOLOGIE

FILOZOFICKÁ FAKULTA, UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Abstrakt: V dějinách filozofie můžeme nalézt mnoho případů a tradic, které zavedly na vytvoření překážek v porozumění vztahu mezi živou a neživou přírodou, resp. v definování života jako základní charakteristiky organismů. Právě samotný pojem života a snahy o jeho charakterizování představují klíčovou překážku pro pochopení skutečnosti, že definice života a jeho charakteristik vytváří hranici mezi živou a neživou přírodou, která je však pouze iluzorní. Na základě zmapování klíčových okamžiků filozofické tradice je možné ukázat, které vlivy vznik této hranice způsobily a proč je třeba ji ve světle nejnovějších vědeckých poznatků a filozofické reflexe současné biologie opustit.

Klíčová slova: život, evoluce, filozofie, filozofie biologie, evoluce

13:30-14:30 – PROF. PHDR. JOSEF KROB, CSC. – MIMOŘÁDNÝ HOST

ČAS ŽIVÝCH A NEŽIVÝCH

FILOZOFICKÁ FAKULTA, MASARYKOVA UNIVERZITA

14:30-15:00 – ING. JAN SLAVÍK

VYMEZENÉ TECHNIKY V PLURALITĚ PERSPEKTIV

FILOZOFICKÁ FAKULTA, MASARYKOVA UNIVERZITA

Abstrakt: Cílem tohoto příspěvku je provést základní vymezení přístupů k technice z hlediska odlišných filozofických perspektiv.

Klíčová slova: technika, filozofická antropologie, ekologická filosofie, metafyzika

15:00 – 16:00 – PROF. MUDR. JIŘÍ VÁCHA, DRSC. – MIMOŘÁDNÝ HOST

DUCH V ŽIVOTĚ

FILOZOFICKÁ FAKULTA, MASARYKOVA UNIVERZITA

16:00- 16:30 – BC. VOJTĚCH ZACHNÍK

KONVENCE A SDÍLENÁ ZNALOST

FILOZOFICKÁ FAKULTA, OSTRAVSKÁ UNIVERZITA V OSTRAVĚ

Abstrakt: Příspěvek se zabývá kritikou behaviorálního přístupu ke konvencím a prostřednictvím konceptu *Common Knowledge* odvrací jednu z námitek vůči tomuto přístupu. Sdílená znalost, zavedená Davidem Lewisem a dalšími autory zjemněna, poskytuje možný únik pro stoupence behaviorální definice, aniž by bylo opuštěno výchozí stanovisko.

Klíčová slova: Konvence, sdílená znalost, David Lewis

16:30- 17:00 – MGR. PETR JIRÁK

FYSIS VERSUS NOMOS

FILOZOFICKÁ FAKULTA, ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Abstrakt: Příspěvek se bude zabývat několika pasážemi z Platonova dialogu Gorgias. Žák sofistů Gorgias, Kalliklés, zde představí specifické pojetí fysis jako protiklad k nomoi – zákonům obce. Fysis je chápána jako přirozené (přírodní) právo mocnějšího a nadanějšího jedince k získání převahy a vlády nad slabšími. Poté se pokusím ukázat, do jaké míry mohla tato teze inspirovat myšlení Friedricha Nietzscheho.

Klíčová slova: Fysis, nomos, sofisté, Nietzsche

17:00- 17:30 – MGR. KAROLÍNA JIRUŠKOVÁ

NA JEDNÉ LODI: ŽIVOČICHOVÉ A LIDÉ V ARISTOTELOVĚ SPISU O DUŠI

FILOZOFICKÁ FAKULTA, ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Abstrakt: Ve II. knize Aristotelova spisu O duši nalezneme definici duše, která je podle Aristotela do největší míry obecná. Pod udaný výměr lze zařadit rostlinu, zvíře, člověka. Tyto organismy se od sebe odlišují schopnostmi, které jsou založeny složkami jejich duše dle aristotelského rozlišení na mohutnost vyživovací, vnímavou, rozumovou a pohybu. Nicméně nejsou to odlišnosti, co je Aristotelem zdůrazňováno, nýbrž je to jejich společná báze. V příspěvku je proto ponechána stranou otázka po výlučnosti člověka a pozornost je zaměřena na přirozenou povahu všeho, co má podle Aristotelovy definice život v možnosti. V rámci tématu budou interpretovány některé z příkladů a pokusů doprovázejících Aristotelův výklad.

Klíčová slova: Aristotelés; duše; živočich; rostlina; nejvíce obecný výměr; O duši

17:30- 18:00 – MGR. PH.D LUCIE ČERMÁKOVÁ

HISTORIA NATURALIS ET PHILOSOPHIA NATURALIS – RŮZNÉ PŘÍSTUPY KE STUDIU ŽIVÉ PŘÍRODY NA PŘÍKLADU RENESANČNÍHO POZNÁNÍ ROSTLIN

PŘÍRODOVĚDECKÝ FAKULTA, UNIVERZITA KARLOVA

Abstrakt: Pro bádání na poli dějin věd o živé přírodě není zásadní, jaká jsoucná byla v minulosti pozorována a popisována, zda živočichové či rostliny. Mnohem větší výpovědní hodnotu má dotazování se po motivaci lidí, kteří se věnovali studiu přírody, po tom, jaké si kladli otázky a co přesně je na objektech jejich studia zajímavé. Z tohoto pohledu je základní dichotomií rozdělení věd o živém na přírodopis – který zkoumá vzhled, podoby a tvary jednotlivých jsoucn a následně je klasifikuje a přírodopis – ten se zabývá funkcemi a vývojem živočišných a rostlinných těl. Příspěvek se pokusí ilustrovat tyto dva přístupy na příkladu zkoumání rostlin v renesanci.

Klíčová slova: historia naturalis, philosophia naturalis, renesance, botanika